

Főszerkesztő
és ideiglenes
felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Lapfőlapjados a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timistorontali tör-
vénysek bej. sz. 83.
(Dos. No. 934/1938).
Alapította:
Dr. VUCHETICH
ENDRE
és **Dr. VARNAY**
ELEMÉR

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

Mesék üzennek

Írta: KAKASSY ENDRE

Néhány nap óta szabad óráimban meséket válogatok. A Kossuth Egyesület karácsonyra készülő mesekönyvéhez keddenek. Alaposan kifogytunk a gyermeknek való olvasmányokból s így viszonyára elkél majd ez a könyv is azok mellett a pompás mesekönyvek mellett, melyeket anyai szívvel és hozzáér-
véssel Vita Zsigmond szerkeszt és ad ki. Az el-Nagyenyeden. Igaz gyönyörűséggel végzem a rem bízott munkát; a dör-
völdéyi magyar gyermekek ezreire gon-
dlok, kik legaribb és legújásabb lato-
gatói lesznek majd a népi képzelt tün-
déri világának, ugyanúgy, ahogyan a mi
nemzedékünk, az előző világábró ifja-
sága szegődött Benedek Elek mögé, a
nagy mesemondónak a gyémántos he-
gyek és kacsalábban forgó kastélyok felé
vezető útján.

Persze ma más szemmel és más lélek-
kel olvasom a meséket. Am varázslat
ugyanúgy megejt ma is, mint hajdan. A
kesernyészkepticizmusnak, melyből
mindnyájan jó adagot hordozunk ér-
telmünkben és kedélyünkben, nincs ha-
talma fölöttük; a tudálékos ész fölénye
megtörök esodálatos észszerűtlenségü-
kön, merész erejük kifoghatatlansá-
gán, szépségük örök tavaszi virulásán.
Hyankor érezzük igazán, milyen ismeret-
len számunkra saját magunk lényé is,
micsoda rejtelmes rugók és kerekelt mű-
ködnek lelkünk gépezetében. Egy mon-
dat, egy kép, egy hasonlat üdítő erő
áradatait zuhogtatja át rajtunk, mintha
megszédre néznénk bennünk, ki moca-
nás nélkül sludt aláüllyedt idők és em-
lékek avarjában, s most játékos ked-
vel ugrat át velünk hegyeket, tengere-
ket s vágat ki virgócok kajanzékát a kö-
tetlen lehetőségek végtelen terébe, ahol
a lélek szárnyalásának mi sem állja út-
ját, ahol a nagy igazságokat nem szorit-
ják kiadóra földi törvények, tökéletes
az erkölcs világának egysülya s a képzelt
a megalkuvások gravitációjától
függetlenül emelkedik s terül szét fölöt-
tünk fölött szépségek mesés mennye-
zeteként.

Minél súlyosabbak az idők s minél vi-
szonyosságosabb az emberiség élete, an-
rál inkább erősödik bennünk a vágy a
mesék világa után. Magyarzatra nem
szoruló visszahatas ez. Népmeséknek
is itt a forrása, a lelki gyökere. Minden
népmese, nemcsak a miénk, más né-
peké is, egy-egy tiltakozás a való világ
ellen. A gyöngök az esiettek, a véde-
lenek, kik kegyetlen korszakok mélyén
meghúzódva fogták szorosabbra magu-
kon mostoha sorsuk rongyait, testi élet-
től teremtettek magunknak vigasztalá-
saj és menekvésül, azt, amelyben a sze-
gyénység szennyes rongya fejedelmi bi-
borrá változtatik, az ármányos mindig
rajta veszt gonoszágán, ha méglyo gaz-
dag és hatalmas is, s érdemei által az
ágrólszakadt nyomorultból is lehet kí-
rályleány szerelmese, sőt király is.

Ha most véleményét kérnék tőlem a
mitafajok rangjáról, habozás nélkül je-
lenteném ki, hogy mindnek eleje a mese.
Nagy művek gyökereitükkel mind ide
ágaznak a képzeltnek ebbe a talajába.
S a mesék között is az első helyek egyi-
ke illel meg a magyar népmesét. Sok
tucatnyi olvasom el közülök, eredeti
gyűjtésűt és átdolgozottat. Gyakran
bukkanok idegenből átszivárgott tör-
vényre is, hiszen nincs országhatár,
amely útját állhatja a képzelt s szép-
séggel megakadott élőszó oda-vissza-
áramlásának. Mégis: a magyar népi

egyeniség ott van valamennyiben, az át-
vetben epp annyira, mint az eredetiben.
Európai verkeveredésünk nem tudta fel-
higitani azt a sajátos képzelt erőt, mely
bo gazdasággal buzog és árad mesénk-
ben. És mégsem bőbeszédűen és kuszál-
tan keleties a képzeltnek e csapongása.
A fantázia nyomában, éber fejevgyázó-
ként, olt a ráció, amely egy-kettőre ren-
det teremt dolgok és események között,
pillanat alatt leméri a szereplő alak ér-
tétét és jellemét: felünkiamása pillan-
tában tudjuk már róla, hogy kicsoda,
bíntetést vagy jutalmat szán-e neki a
mesemondó. A világyors mérlegelés-
nek az a pillantása jut eszünkbe, abo-
gyan a magyar paraszt a szeme sarkából
egy micere felhesztül az eléje toppanó
idegent. És eszünkbe jut Skapereare,
minden idők legnagyobb költője, aki
egyetlen indulatszóval életet, sorsot és
jellemet tud elénk állítani.

Csak azért emlitjük Shakespeare-t,
hogy érzéketessük: a művészi alkotás
micsoda magasztalt jelenti a magyar
népmese. Réla elmékedni kétségkívül

irodalmi téma, de nyomban társadalmi-
vá, sőt társadalom-politikaivá válik, ha
azokat a lelki rugókat keressük, amelyek
meseszövevény szellemi mechanizmusát
mozgásba hozzák, s a képzeltet elemez-
zük, ahogyan teremtő munkája számára
esztétikai fészket és erkölcsi keretet aj-
kolt. Mi jellemzi a magyar népi leiket a
képzelt szépsége, fordulatossága,
eredetisége mellett? Előszörban az ará-
nyosság művésziessen finom érteke. Me-
sénk szerkezetét tekintve, egy-egy Ro-
din-szobor valamennyi: legurítható a
hegyről s épségben er az ariba, oly tö-
mören, egybefüggően van megalkotva.
Aztán a mértékadás: se bánatával, se
vigasságával nem csak túlzásos; tudja
kinek mi járul s hősével még a legmag-
sabb polcon sem feledtetni el a falusi
tisztességadás iratlan elűkettjét. Nagy-
lelkűség: törvény az, hogy a kenyeret
meg kell osztani a rászorulóval s ha
kürlyről van szó, ugy annak nemcsak
lányakat kell odaadnia a derék vitéznek,
hanem fele királyságot is. Bösszüvagy-
nak a nagy teiteket végrehajtó hős ér-
zései között nincs helye. Leleményesség:
a hajban Szép Miklós vagy Erős Ferkó
nem óbogat, hanem józan észéhez fo-
lyamodik, közben humorát sem veszti el,

mert a deris kedély már félsikert je-
jent. Szilárd erkölcsi érteke: a büniös
bűnödése, a jó jutalmazása elvárhat-
atlanul végzetes, mint a matematika.

Üdítő és felemelő erőt sugároznak
ezek a halhatatlan mesék. Jó lenne, ha
minden rendű és rangú felnőttek is mi-
nél gyakrabban türedeknek meg lelkü-
ket sugárzásukban, felfogván a belőlük
áradó üzenetet, mely azt mondja, hogy
érdemes és nem hiabavaló jó és nemes
dolgotért küzdeni. Erdemes felkapasz-
kodni ismét és ismét az eszmények gyé-
mánthegeire, ha mégannyiszor vissza-
hullunk is.

Tanuljunk szívósságot, emberséges-
séget, kötelességtudást és életkedvet
föltük.

Am ne csak népünk meséiből tanul-
junk, hanem mindennapi életéből is. Lás-
suk meg, hogyan hasít bele az eke az
esőtlen őszelő kemény, repedezett uga-
rába, hogy a jövő évben is biztos le-
gyen a kenyérünk: életünk.

Hogyan is írta Ady Endre ama gyö-
nyörű versében?

Miért? kiért? mikor?: erősön
Álltak, mert így rendelék el...
S be szép ilyen végzetes néppel
Ugyanaznak tudni magunkat.

A hatalom átvételének hetedik évfordulóján

Franco nagy beszédelet tartott

Ellenséges repülők jártak román, magyar és szlovák terület fölött — Svájc keleti részére bombák hullottak

Kinevezték az USA új moszkvai nagykövetét — Eisenhower tábornok La Valetta kikötőjében Badoglio tábornaggal tárgyalt.

Valamennyi hadifonósságu berendezés elpusztítása után a németek fejedték Nápolyt

Berlinben általában az a benyomás,
hogy keleten, a Dnyeper-vonalon
megszilárdul a német védelem. A
Dnyeper nyugati partjára átvonuló né-
met erők fedezteteként egy gránátos
hadosztály erős hídfőt tartott Krem-
esugnál. Az átvonulás alatt Krem-
esug katonai berendezéseit szétrombol-
ták, az átvonulás után pedig a mintegy
ezer méter hosszú hídat felrobbantották.
A folyó keleti partján maradt kisebb
erők a nyugati parton felállított német
ütegek védelme alatt rohamászadokon
keltek át a Dnyeperen. Demidovtól
északra, a Vitebszkig húzódó szakaszon,
német katonai körök megállapítása sze-
rint, most szilárd az arcvonal. A keleti
harcok súlypontja továbbra is délen, Za-
porozszenál van. A Zaporozsje és Meli-
topol között húzódó német retez-állások
áttörésére napról-napra újabb erőket
vet harcba a Szovjet. A németek itt a
Krim-félsziget bejáratát védelmezik el-
keseredett harcokban. A német arcvon-
al megrövidítése az Universal berlini
tudósítója szerint erőinek átsopor-
tosítására készíti a Szovjetet.

Déli hadszíntér

Az utóbbi napokban a német sajtó a
deolaszországi hadműveletekkel fog-
lalkozva főleg a nápolyi helyzethez fű-
zött megjegyzéseket. Német haditudósi-
tók hangoztatták, hogy Nápolyban Ba-
doglio hívei, kommunista elemekkel szö-
vetkezve, nagyszabású szabotázs-cselek-
ményeket követtek el és utcai harcokat
vivtak a német katonasággal és a fa-
sista milicijával. A Deutsche All-
gemeine Zeitung „teljes zűrzavar-
ról” ír és megemlitette, hogy az utcai

harcokba a szövetséges légiőr is be-
avatkozott, ami csak tetézte a rombolá-
sokat. A kikötő — melyet a háború ki-
törése óta több súlyos bombatámadás
ért (Nápolyt szeptember 5-én érte a szá-
zadik légitámadás) — ma teljesen ro-
mokban hever: amit a szövetségesek
bombái még megkíméltek, azt a kivon-
uló németek robbantották fel. A
Deutsche Allgemeine Zeitung
egyébként tegnap a szövetséges főhadi-
szállás jelentését is ismertette, mely sze-
rint az angolszász csapatok bevonultak
Nápolyba.

Spanyolország

A hatalom átvételének hetedik évfor-
dulója alkalmából Franco tábornok, spanyol
államfő nagy beszédelet mondott és
hangoztatta, hogy a spanyol kormányzat
rendszer „egyetlen, idegen uralmi
rendszerhez sem hasonlítható”. Fran-
conak ez a megállapítása összhangban
áll a nemrég elhangzott spanyol nyilat-
kozattal, mely tagadta, hogy Spanyol-
ország is oly „totális állam”, mint több
más a világon. Ugyanakkor a spanyol
sajtó az öncélú, békés politika mellett
száll síkra és Franco mostani beszédele-
ből is főleg azt a megállapítást emeli ki,
hogy „Spanyolország a munka és a bé-
kés szervezés nagyszerű példáját mu-
tatja.”

A spanyol-angolszász viszony

Madridi politikai körök úgy tudják,
hogy Franco a nemzetgyűlés legközele-
bi ülésén kitér a külpolitikai helyzet tag-
lalására is. Franco külpolitikai beszá-
molója — tekintve a spanyol-angolszász

viszonyban ujabban mutatkozó jelensé-
geket, nagy érdeklődésre tarthat szá-
mot. Legutóbb, mint ismeretes, Eden
brit külügyminiszter foglalkozott Lon-
don és Madrid viszonyával. Az alsóház
ülésén, több kérdésre válaszolva, kije-
lentette, hogy Sir Samuel Hoare madri-
di angol nagykövet többbizben a spanyol
államfő tudtára adta a londoni kormány
panaszait, a miatt, hogy a spanyol kor-
mány megsejtette az angol érdekeket. A
megbeszélések alkalmával az angol
nagykövet hangsúlyozta, hogy a spanyol
kék hadosztály jelenléte a keleti arcvon-
alon, súlyosan terheli az angol-spanyol
viszonyt és „utjában áll a baráti kap-
latok kifejtésének.”

A brit külügyminiszter a továb-
ban — mint a Nemzetközi S-
tudósító londoni jelentése kö-
kijelentette, hogy mincennek olyan
sültséi, amelyek szerint spanyol kül-
két bocsátottak volna német tengerel-
járók rendelkezésére. Arra a kérdésre,
mi válaszolt Franco az angol nagykö-
vetnek és milyen lépéseket terveznek a
brit kormány részéről Spanyolország
elutasító magatartása esetére, Eden azt
válaszolta, hogy a madridi kormány
megigértte a panaszok kivizsgálását, és
Londonban a helyzet hamaros javulását
várják. Arra a kérdésre, vajjon már ha-
ladást állapított-e meg a két ország vi-
szonyában a londoni kormány, Eden úgy
nyilatkozott, hogy „a helyzet már jobb
s ez haladásnak lehet tekinteni.”

A tangeri viszony

Eden a tangeri kérdéssel is foglalko-
zott. Hangsúlyozta, hogy az a „modus
vivendi”, amely a két ország között 1941

Éppen ebben a kérdésben létrejött, esélyes ideiglenes és a végleges rendezésre várni kell. Anglia fenntartotta tilakozását a spanyol kormányának a tangeri övezetben tanúsított, brit megítélés szerint egyoldalú eljárásával szemben, a jelenlegi ideiglenes megoldás azonban biztosítja a brit jogokat. A londoni kormány közölte a spanyol kormányval, hogy a tangeri helyzetet komolyan tekinti, már csak azért is, mert — mint Eden mondotta — „az ottani német hatóságok angolelleses tevékenységét folytatnak.“ Az egész kérdést a brit kormány a legelső alkalommal a többi érdekelt állam elé bocsátja döntés vonatközben.

Washington és Madrid

Eden külügyminiszter nyilatkozata után Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere is nyilatkozott Washington és Madrid viszonyáról, nevezetesen a kék hadosztály kérdéséről. Hull — mint egy svájci hírmagyarázat meg-

állapítja — tartózkodóbb volt, mint a brit külügyminiszter: csak annyit mondott az újságíróknak, hogy a spanyol kormány tökéletesen tájékozódhatott az Egyesült Államoknak e kérdésben való állásfoglalásáról. Hogy ez miben áll, arra Hull az újságírók unszolására sem tért ki. Nyilvánvaló, hogy az USA külügyminisztere a kék hadosztály kérdésében kimyivánítandó végleges amerikai álláspontot a tervezett angol-amerikai-szovjet megbeszélések eredményétől teszi függővé.

Jelentéseink a harcterekről

Ellenséges repülőek röpcédulákat dobtak román területre — Két ejtőernyőt elfogtak — A hatóságok figyelmeztetése a lakossághoz

Bucuresti. (Rador). Az október 3-ára hajró éjjel ellenséges repülőgépek jártak az ország felett, a nélkül hogy bombákat dobtak volna. A repülőgépek Ofrov, Arad és Timis Torontaj-Temes Torontaj megye területére röpcédulákat dobtak. Két repülőt, Jacobzel Gedion repülőhadnagyot és Kahana József repülőhadnagyot, rádiótávírást, akik ejtőernyővel ereszkedtek le, elfogták. Mindkettőjüknél nagyobb összegű lejt, dollár, angol fontot és svájci frankot, kondenzált élelmiszert és orvosságot találtak.

A timisitorontaj-temesitorontajmegyei Jebel-Széphely és Liebting községek felett három, közönséges vasztriból készült, mintegy két méter átmérőjű ejtőernyővel dobózatokat dobtak le. A hatóságok felhívják a lakosságot, az ellenséges ügynököknek ne adjon szállást. Amennyiben elfogják őket, azonnal adják át a legközelebbi csendőri vagy rendőri hatóságnak. A törvény négy évtől tíz évig terjedő elzárással és nagyszűzű pénzbürtással bünteti azokat a személyeket, akik az idegen ügynököknél tajfált bármily holmit ezek leereszkedésekor vagy elfogatásakor, eltulajdonítják.

Az illetékes hatóságok egyébként új-jag figyelmeztetik a lakosságot, hogy ne vegyen fel vagy ne érintsen olyan tárgyakat, amelyekről felfedhető, hogy a repülőgépekről dobták le, mert ezzel szerencsétlenségnek veszi elejét.

Légi riadó Magyarország nyugati részein

Budapest. Hivatalos közlés szerint pénteken a kora délutáni órákban, több hullámban brit repülőek szálltak át magyar légi térben. A repülőgépek délnyugati irányból érkeztek és a nyugati magyar határvidék fölött észak felé vet-

ték utjukat. Visszatérőben néhány gép ezek közül ismét magyar légi téren halott át déli irányban. A szóbanforgó vidéken légi riadó volt, a légvédelmi készsültséget riadóállapotba helyezték.

Ellenséges repülőgépek a szlovák főváros fölött

Pozsony. (Europapress). A szlovák fővárosban pénteken délelben 12 óra 50 perctől délután 3 óráig légi riadó volt. Délután fél 2-kor a város fölött ellenséges repülőgépek szállt át. A pozsonyi légvédelem — ezáltal első ízben — működésbe lépett. Szlovák vadászrepülőek is részt vettek az éhárításban.

Bombák hullottak Svájc keleti részére

Bern. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Brit bombázó repülőgépek pénteken délelben ismét megsértették Svájc területét. A hivatalos svájci jelentés szerint Svájc keleti részére, elsősorban Grisons kantonra hullottak bombák.

A hivatalos közlemény megállapítja, hogy ezen a vidéken fekszenek azok a helyek, ahol a négy motoros bombázók és német vadászgépek közötti harcok következtében

több repülőgép lezuhant. A légvédelmi tüzés, amely azonnal működésbe lépett, egy négy motoros bombázógépet teljes bizonyossággal leölt. Eddigi jelentések szerint a bombák kárt nem okoztak.

Bern. (Europapress). Angolszász repülőerők pénteken bombákat dobtak Kelet-Svájra és Graubündenre. A svájci légvédelem egy repülő-erődöt leölt.

A Dnyeper középső folyásánál tovább tart a harc a Szovjet hídfőjéért

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

Zaporozsjejtől délkeletre a Szovjet az utóbbi napok megüsmúst nagy áradásamáj eszenveuet sulyos veszteségeinek hatása alatt csak néhány eredménytelen helyi támadást intéztek. A Dnyeper középső folyásánál a szovjet hídfőjéért a harcok tovább tartanak. Ezeknél az ellentámadásoknál jobb boiosvista harc csoportot szétverték.

A keleti arcvonal többi részén csak a középső szakaszról jelentenek élénk harc tevékenységet.

Szeptember hónapban a keleti fronton a német légiérő és a haderő 1464 szovjet repülőgépet semmisített meg.

A középső frontszakasz harciban az utóbbi hetekben különösen a sziléziai 102., az alsószász 216. és a türingiai-hesseni 299. gyalogsági hadosztályok tüntek ki.

Dél-Olaszországban az ellenség csak sebb osztagokkal a Vezuvon lévő utak mentén és a Foggia mellett a sík vidék felé szélén eredménytelenül támadtak. Csupán Foggiatól északra egy behelyért folyik még a küzdelem. A csapatok visszavétele az előkehelyi állásba tervszerűen folyik. Ebben valamennyi hadi fontosberendezés teljes szétrombolása és ellátási javak elszállítása után a városzt az óvatosan követő ellenségnek átengedték.

A Földközi-tengeren harc repülőkötelékek egy ellenséges rombolót és egy közepes nagyságu kereskedelmi hajót bombatalálattal sulyosan megrongáltak.

Északamerikai bombavejő kötelékek tegnap megkísérelték délnémetországi területen célpontok megtámadását. Ezeket az ellenséges kötelékeket az erős vadászelhárítás még a német birodalom határán megtámadta és részben arra kényszerítette, hogy bombákat a tenger fölött ledobják és visszaforduljanak. Egyes ellenséges kötelékeket, amelyeknél sikerült mélyebben a német területre behatolni, szivóssan üldözték és legnagyobb részben céljuktól eltértették. Néhány helység ledobott

bombák a lakosságnak veszteségeket és pakóházakban károkat okoztak.

Október 2-ra virradó éjszaka angol bombavejő gépek terrortámadást intéztek rajna-wesfalai terület ellen, elsősorban Hagén városban keletkeztek lakónegyedekben tetemes károk és a lakosság veszteségeit szenvedett.

Eddigi jelentések szerint ezeknél az ellenséges berepülésnél 24 bombázó gépet leölték.

NAPOLYT PÉNTEKEN HAJNALBAN ÜRÍTETTEK KI A NÉMETEK

Berlin. (Rador). Nápoly városának tulajdonképeni területét a német csapa-

tok október 1-én hajnalban kiürítették, miután előzőleg heteken át rendszeresen elszállítottak valamennyi katonai felszerelést és miután az angolok és amerikai által esetleg használható berendezést a kikötőben és a városban elpusztították. Mindez az amerikai és brit hadosztályok részéről való zavartatás nélkül ment végbe.

Maga a tulajdonképeni város a bombázások és a vízhány miatt sokat szenvedett. Egész városnegyede földig leégtek. Badoglio tábornagy kommunista csapatai szintén végeztek pusztításokat a városban.

A politikai arcvonal

Franco: A spanyol kormányzat egyetlen uralmi rendszerhez sem hasonlítható

Madrid. (Rador). Ábból az alkalomból, hogy Franco tábornok hét évvel ezelőtt vette át az uralmat Spanyolországban, a Falange nemzeti tanácsa ünnepi ülésre jött össze a szenátus volt épületében. Az ülésen Franco tábornok ejnökkölt. A Falange 120 nemzeti tanácsoson kívül részt vettek az ülésen a kormány, a Falange politikai bizottsága és a főparancsnokság tagjai.

Franco beszédében rámutatott arra, hogy a fegyveres összetűzés idején Spanyolország magyszerű példáját mutatja a munkának és a békés szervezésnek, majd ismertette a forradalom idején a vörös rémuralom áldozatainak számát. Hangsúlyozta a spanyol államfő, hogy azok akik a forradalom idején kivégzéseket rendeltek el, a külföldre menekültek s onnan gyűlölet-hadjáratot indítanak az ország ellen.

A spanyol rendszerrel foglalkozva a Caudillo megjegyezte, hogy ez egyetlen idegen uralmi rendszerhez sem hasonlítható. A spanyol rendszer — mondotta — a katolicizmus elvén alapozik, s ebben a rendszerben minden spanyolnak meg van a helye.

Befejezésül Franco hangoztatta, hogy hála a spanyol politikának, a nemzetközi

veszélyek forgatagában Spanyolország erősen érzi magát, végül kiemelte a spanyol fiatallág szemjét, amely az ország jövőjének záloga.

HARRIMAN AZ USA ÚJ MOSZKVAI NAGYKÖVETE

Amszterdam. (Rador). (A) német távirati iroda jelenti: A Reuter brit hir-

ügynökség hivatalos washingtoni közlést ismertet, mely szerint Harriman-t, a köjcsön- és hérbeadási törvény végrehajtását intéző amerikai bizottság elnökét kinevezték az Egyesült Államok új szovjetországi nagykövetévé.

A SZOCIALISTÁK NAGYOBB BEFOLYÁSRA TÖREKSZENEK AZ ALSÓ-HAZBAN

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Daily Express című londoni lap azt írja, hogy a Commonwealth nevű brit politikai párt elnöke kijelentette, hogy a közeli választásokra a párt százhusz felötlet állít. A párt elnöke megjegyezte, hogy mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy az alsóházban a szocialista elemek legyenek többségben.

CIMEKET KAPNAK AZ ALLAMI TISZTVISELŐK A SZOVJETBEN

Moszkva. A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti: A Szovjetszövetségben huszonöt év után ismét megkezdtek a tisztviselői kar megteremtését. Egyelőre ez csak az állami tisztviselőkre vonatkozik.

A Szovjetszövetség legfelső tanácsa rendelkezést bocsátott ki szeptember 25-i hatállyal, amely szerint az államügyészségnél és a vasútnál ismét bevezetik a régi címeket, amelyeket a cári uralom idején használtak, mint például „valóságos államtanácsos”, „államtanácsos”, „igazságügyi tanácsos”, stb. Mivel az államügyészség tevékenysége a katonaságra is kiterjed, az új címeket a katonai rangoknak megfelelően osztályokba sorolták, úgyhogy a legmagasabb, valóságos államtanácsosi cím megfelel a hadsergétábornoki rangnak, a legalacsonyabb, segédninkai cím pedig az alhadnagyi rangnak. Az államügyészség tagjai ugyanakkor egyenruhát és rangjelzéseket is kapnak.

FONTOS VALTOZÁSOK AZ AMERIKAI HÁBORUS KÖZIGAZGATÁS ÉLÉN

Amszterdam. A Nemzetközi Sajtótudósító jelenti: Washingtonból érkezett közlés szerint Roosevelt elnök Sumner Welles külügyi államtitkár lemondásával egyidejűleg fontos változásokat jelentett be az Egyesült Államok háborus közigazgatásának élén. A szükségintézkedések hivatalában, amely az elnöki iroda mellett működött, új szakosztály létesítettek külföldi gazdasági közigazgatás néven. Vezetője Leon Crowley. Ebben az új szakosztályban egyesítik a külföldi segélyirodát, a gazdasági háboru irányító hivatalát és a külföldi gazdasági élet összeegyeztetését végző irodát.

Az új hatóság az Egyesült Államok külpolitikájával egybehangzóan látja majd el hivatalát, ahogyan ez: a külügyminisztérium megszabja. A Fehér Ház hivatalos közleménye ezzel kapcsolatban azt mondja, hogy a külföldi gazdasági iroda „mihelyt a katonai hadműveletek megengedik, átveszi az ellenőrzést az amerikai kormány összes érdekei felett a felszabadított területeken, az ellátási követelmények tekintetbevétele mellett.” A külföldi segélyező és újjáépítő iroda vezetője Herbert Lehman, a New York állam volt kormányzóját szemelték ki. Lehman azonban — jólétesült körökből származó hír szerint — ezt a megbízatást nem vállalja. Leon Crowley ez év július 6-án vezet a gazdasági háboru hivatalát. Ötvenhárom éves és azelőtt a magángazdasági életben tevékenykedett.

Legutóbb

Nagyarányu erődítési munkálatokat végez a Todt-szervezet Olaszországban

Róma. A német Todt-szervezet nagyarányu erődítési munkálatokat végez Itáliában. A római rádió felszólította az olasz férfiakat, hogy önként jelentkezzenek e munkálatokban való segédkezésre. Aki a Todt-szervezet munkájában részt vesz, mentesül a kötelező munkaszolgálat alól. Kesselring tábornagy, az itáliai német erők főparancsnoka, hasonló felhívással fordult az olaszokhoz. Felszólította őket, válasszanak a Todt-szervezet alakulataiba való belépés vagy a kötelező munkaszolgálat között.

Eisenhower-Badoglio találkozó Máltán

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda ismerteti a brit hírközlési szolgálat jelentését, mely szerint szerdán a La Valetta kikötőjében (Málta) horgonyozó Nelson brit csatahajó fedélzetén Eisenhower tábornagy, a földközi-tengeri szövetséges erők főparancsnoka Badoglio tábornaggal tanácskozott. A tanácskozáson részt vett Gort marsall, Málta kormányzója is.

Kemhatár

Új népi irodalom

Irtta: DEBRECZENI ISTVÁN

Még el se csendesült egészen a magyar irodalomban az a vihar, mely a Holnaposok-Nyugatosok fellelése és új iránya után kezdődött meg és annyi vitára adott alkalmat, amikor egy újabb irodalmi irány kezdett kialakulni. Az a hatás, mely a képzőművészetben és különösen az iparművészetben már jóval előbb megindult, sőt megerősödött és amely egészen új zenét, szinte zenei forradalmat teremtett, a szépirodalomban is létrehozta az új irányt: az új magyar népi irodalmat.

Az új irodalmi irány művelőinek írói bölcsőjét még az előző irány vezetői ringatták; a Nyugattól indult el, de annak nemzetközi jellegével végleg szakítva, a maguk egyéni útján folytatták tovább pályájukat. Teljesen a nemzeti gondolatnak és eszmének lettek hirtetői és oda fordultak, ahol ez a maga eredeti tisztaságában él: a néphez. Oda fordultak mert legnagyobb részben onnan is származtak: a népből. Csakhogy míg máskor sokan belőle felemelkedve megtágták, vagy legjobb esetben elfeledték származásukat és osztályukat, most nemcsak, hogy büszkén vallották eredetüket, hanem egykori, vagy jelen sorostestvéreik helyzetét leplezetlenül igyekeznek megismertetni és helyzetének javítására rábírni a nagy nemzeti közösséget.

Ez a népi irodalom több oldalon és éppen azért rendkívül gazdag. Termékeiben a nép nemesek egyszerű irodalmi tárgya, nem is valami érdekesség, eddig eléggé ki nem bányászott ismeretlen anyag, hanem az írók határozott céllal a nép érdekében írják meg minden művét, minden sorukat.

Nagyon gazdag a kifejezeten társadalomtudományi és pedig nemzeti és népi társadalmi munka. Számátalan tanulmány, értekezés, kötet jelent meg ebben a műfajban és viszont minden szépirodalmi termék egyegy társadalmi mű is, mert bennük népi társadalmunk élete, sorsa tárul elénk. Az is sajátos, hogy azok, akik a legsúlyosabb tanulmányok egész sorát adták ki, a szépirodalom különböző ágaiban is épp oly sikeresen munkálkodnak, és viszont a legtöbb népi író a szépirodalom több műfajában is (költészet, próza, dráma) szószólója lesz népének. Ezért ezt az új népi irodalmat csaknem lehetetlen elválasztani a szó nemes értelmében vett szociális és politikai törekvésektől. De azért minden ágában és minden megnyilvánulásában megmaradt tiszta irodalomnak és soha se süllyed le tiszta szociáliszussá, vagy szennyes politikává.

Nehéz volna eldönteni, hogy ki volt ennek az iránynak megindítója. Tagadhatatlan, hogy Szabó Dezso és még jobban Móricz Zsigmond látta meg ismét a futat, de míg az előbb inkább csak a falu vezetőinek életét s azt is nem egyszer torzítva, vagy legalább túlozva, Móricz pedig a nép életét, küzdelmét és nyomorúságát („Boldog ember”), addig Illyés Gyula a puszták népének és Kodolányi a Dmántul és az ormánsági falu lakóinak szokásait, bűneit és vele nemzetiünk veszedelmét és feladatait már hangosabban és harcosabban kiáltja.

Nem lehet történelmi sorrendet megállapítani, mert például egy évtizeddel ezelőtt már a Móricz által szerkesztett Nyugat egy ugyanazon számában találjuk Illyés Gyula, Erdélyi József és Szabó Pál írásait, de nem lehet értékbeli sorrendet sem, akár a mennyiséget, akár a minőséget nézzük. Sőt műveltségben, képzettségben, társadalmi állásban legkülönbözőbb írók állíthatók egymás mellé, ha írásaik értékét és hatását tekintjük. Így a tudományos, tehát nemzeti és népi irodalomtudományi, a szó nemes értelmében vett agitációs irodalomnak két leghatásosabb művelője egy nagy műveltségű orvos és egy magasabb iskolai tanultság nélküli kis-paraszt: Németh László és Veres Péter. Főleg az előbbi — kit ma bátran lehet az egész mozgalom ve-

A költő anyja

ERDÉLYI JÓZSEF verse

Verset evett és dalt ivott,
Míg egyszer hallott, fujta már,
dalolta, énekelte másnap,
mint öröktől a kis madár,
erdőn-mezőn, mint a dalos
pacsirta és fülemile,
templomban a jányok között,
hogy csengtek a falak bele.

Nagy híre volt az eldugott
biharszéli kis faluban,
Szisó Erzsinek milyen szép
hangja és jó hallása van.
S urak jöttek a faluba,
s kérték szüleitől a jányt:
ne hagyják veszni parlagon
a ritka égi adományt.

Menj volna Erzsi, anyja is már
hajlott, akármily nehezen,
tekintve a fényes jövődöt,
de apja szölt: nem engedem,

Két szakasz Sinka István két veveséből

Nagyananyám s a szépanyám
lelke dalolt nekem a pusztán,
hogy keljek fel a virágok közül
s induljak e dalok jussán,
hagyjam magára a nyáját,
mert feljélem az rendeltetett,
hogy vihar fujja meg a számat...

És éltünk nagy anyékok
és halló fények között

nem adom, nincsen az a kincs,
nem ér annyit a nagyvilág,
ittthon marad a faluban,
Kell a mezőnek is virág...

Otthon maradt Erzsi szegény
s asszony lett kiűn a csösztyány,
tizenkétéves s már anyja:
az én ezüsthangu anyám.
Harmadik fia lettem én
s én örököltem álmaikat,
az ő hamu alatt parázsló,
világhódító vágyait.

Reményeim fáját az élet
földre döntötte vad, kemény
csapásokkal. Ledől a nagy fa,
de élek és dalolok én,
s minden dalom az én szegény
ezüsthangu anyám dala,
az ő szívének égiszere,
halhatatlan diadala.

egész nyáron. Kosok tülekedtek,
bibécek rítak,
apám meg énekel nekünk a nyár előtt.
S néha fölszálltak a hangok
a pusztából,
s a két égboltoz fészket raktak,
mint odaváló, szép galambok,
majd tüzesen búgva
visszaszálltak,
s imává esurrantak apám száján,
mikor kenyeret osztott köztünk.

zőrének tekinteni — a tanulmányok és több kötetes művek egész sorában száll sikra a tiszta fajiságát és népiségét, de az utóbbi is — súlyos írásaival és könyveivel — hangos szószólója lett ugyanazoknak az eszméknek. Csakhogy míg az elsőnél a fajiságon, a tiszta magyarságon van a hangsúly, a másodiknál inkább a népen.

A költők közül időrendben Kassák Lajost lehetne elsőnek nevezni, de ő minden irányu tulzásaival, szertelenségével és futurizmusával soha se lett népszerű és csak a városi munkásosztály elszigetelt költője maradt. Hasonlóképpen csak a nagyvárosi szegénységben látta a népet József Atilla is, ki azonban már maradandó értékű kötetényeiben nagyobb hatással terelte a közfigyelmet a nép felé.

Mindkettőnél sokkal jelentősebb és kétségtelenül eredetibb töbetség Erdélyi József és Sinka István. Mindkettő — mint Illyés Gyula — cselédorsban született. Egyénis közelében ringott bölcsőjük és egy talajból, egy nyelvbel virult ki költészetük is: abból, amelyből az Arany Jánosé. Sinka Szalontán született, mint Arany, Erdélyi pedig a közeli községekben töltötte gyermekkorát és Szalontán kezdte meg tanulói pályáját. Csakhogy míg ő eljutott az érettségig, Sinka nem vihette tovább a négy elemnél, már akkor bojtárnak kényszerítette a szegénység. Kettőjük közül Sinka az erélyesebb, de Erdélyi az eredetibb és verselésében művészebb és magyarrabb, az ősbibb magyar, ki a régi népdal- és más versformákban csodálatos egyszerűséggel és mégis művészién írja megragadóbbnál megragadóbb költeményeit. Igen sokan tartják ma a legnagyobb magyar élő költőnek. Sinka összegyűjtött versei a „Vád”, Erdélyié az „Emlék” című kötetben jelentek meg, Erdélyi ebben az évben újabb kötetet is adott ki „Örökség” címmel.

Rajtuk kívül sok nagy ígéret van még a népi költők között, így Gulyás Pál („Az Alföld esendjései”) és a menhelyi gyermekből falusi református tanító által örökbe fogadott Gellért Sándor („A bái udvarában”).

A szép-próza művelői közül magasan kiemelkedik a szintén bihari származásu pa-

A népiség értelme

— Hozzászólás Kiss Béla és Vita Zsigmond vitájához —

Irtta: SZEMLER FERENC

Ha jól emlékszem, a debreceni egyetem történet pontosan nyolc esztendővel ezelőtt. Felojvasó-körün voltunk egy páran erdélyi írók s az egyetemi ifjúság felkérésére mindannyian megjelentünk az egyik előadóteremben közvetlen, baráti beszélgetés végett.

Minket kiraktak a dobogóra, hogy mindenképp jól láthatóan és aztán megkezdődött a beszélgetés, illetve inkább vizsgálódás. A fiúk ugyanis kérdések özömlével árasztottak el bennünket. Gondolathoz csak úgy kapkodtuk a fejünket a váratlanul felénk röpítő kérdések egl, amelyekre lankadatlanul figyelő elmék várták a választ.

Sok mindenről esett szó. Irodajomról földbirtokrendezésről, zselérkérdésről és természetesen az új népiségről is. Egy fiatal csillogóan barnaszemű diáknyit egyenesen tölem követelt feleletet arra hogy az erdélyi irodalom milyen állás pontot foglal el a népi kérdéssel kapcsolatban.

Mint mindig, most is igyekeztem tárgyilagos lenni. Közöltem, hogy az erdélyi irodalom egyrésze az irodalommal és természetesen az egész társadalomnak a népből és népen keresztül történet megújulását hirdeti, míg másrésze művelődésünknek nyugati gyökézetére hivatkozva, ezeknek a kapcsolatoknál ápolását részesíti előnyben.

A barnaszemű lány tudomásulvette válaszaomat. De a mellettem ülő Tamás Áron megszözlalt: — „Jó, jó! ez a mások véleménye. Én azonban azt szeretném tudni, hogy te hogy vélekedsz?...” A hallgatók érdeklődése hirtelen megnövekedett s úgy éreztem, mintha vallo mástételle szólítottak volna fel s nekem az igazat, csak a tiszta igazat kell mondanom. — „Számunkra nincs választás — szóltam kissé elfulladt hangon — mert ha éjtelben akarunk maradni, akkor vissza kell hajolnunk a néphez, meg kell keresnünk az utat a magyar paraszthoz és a magyar munkáshoz...”

Ez a felelet ma is érvényes. S a vitát közők figyelmét fel szeretném hívni rá Mert, amint látom, a két szembenálló vélemény elfelejt valakit. Elfelejté ott is, ahol megegyeznek és elfelejté ott is ahol szöjtelválnak. A vitaközők arról feledkeznek meg, hogy számunkra nincs meg a választás lehetősége. Nem azo van a hangsúly, hogy melyik művelődési fajta a helyesebb, a nyugati-e, vagy népi? Nem azt kell keresnünk, vajjó mi adott több értéket nemzetünknek: nagy európai kincséből magunk számár megszerzett része-e, vagy pedig a saját ösztönös valónkából kitermelt jelenségek-e? Nem azt kell eldöntenünk, hogy mi a népiségek az értéke vagy érték telensége, hanem azt: vajjon egyáltalán vitatkozhatunk-e még ezen a kérdésen. Én azt hiszem, hogy nem!

Természetesen egyetérték azzal a véleményemmel, amely szerint az új magyara művelődés alapjává a népi hagyomány és ösztönös műveltség tartajékot kell tennünk. De nem azért, mert ez előbb való, magasabbrendű volna, mint nagy európai műveltség kincs. Haner azért, mert számunkra ez az egyedüli menekvés. „Ha élni akarunk...” mor dottam nyolc évvel ezelőtt és ugyanez mondom ma is. Magasművelődéssé rendelkező társadalmi rétegeink vékony sága bárkinnek szemébe tűnik. Ugynevezett középosztályunk sajnos legnagyobb részben hordalékotömeg, amelyben nemzeti valóság érzése alképletek dédelgetésében nyilvánul meg. Melyiket választhatnók tehát ki arra a roppant szépre, amelyhez létünk megtartása és továbbadása van kötve?... Egyike

szem, mert mindkettő összeroppama a feladat sulya alatt.

Mi marad hát egyéb erre a szerepre, mint a nép? Nem erkölcsi értékénél, vagy lelki magasabbrendűségénél fogva — jóllehet olykor hajlandók volnánk lelkileg és szellemileg is többre becsülni, mint a fölötté rétegződő társadalmi alakatokat — hanem azért, mert ösztöneiben, véreben, idegeiben, sejtjeiben őrzí egy olyan közös társadalmi valóság jegyeit, amely minden ízében sajátos, egyedí, na mondjuk hát ki: minden ízében magyar.

A népi művelődés ereje éppen abban nyilvánul meg, hogy nem értejmí uton kerül a tudatba, illetve ha értelmi uton ís, de szokás-szerűen, hagyományok továbbadásáa folytán és ennek következtében ösztönös lesz és legtöbb esetben kiírthatatlan. Ha már mindenáron összehasonjítást kell tennünk a magas és a mély művelődési kincs között, akkor ez utóbbi, azaz a népi művelődés értékesebb voltát ebben az ösztönösségben találjuk meg. Gyökeres, erős, kiírthatatlan. Nem tanultság, hanem tudás, nem értelem, hanem érzés, nem okosság, hanem bölcsesség.

Amít az iskolában tanulunk, azt könnyen elfeledjük. Amít könyvekből olvasunk, annak csupán kicsiny százaléka alakítja lelkünkét a maga módja szerint. De sohasem fogjuk elfeledni azt, amire anyánk gyermekkorunkban tanított, például hogy miként köszönjünk, vagy milyen ígétet kell mormolni szemverés eljen. A népet pedig a nagy anya, a hagyomány tanítja meg a világban való elhelyezkedésre. A hagyomány az neki tökéletes, kerek világlépet és világlérezést. Olyant, aminőve a mi iskolás műveltségünk, könyvekből kialakított jellemünk, csip-csup darabkákból összedet világnézetünk nem versenyezhet.

Ebben a kerek tökéletességben van a nép ereje és szerepének jelentősége.

Vissza kell hajolnunk hozzá. Még akkor ís, ha e visszahajlásunkban sok szépségről, sok csodáról kell lemondanunk. De biztosítok mindenkit, hogy ez a lemondás csak látszólagos. Le fogunk mondani a sallangokról, a cifrázatokról, a felületről, de amikor jeszállunk népünk mélységeibe és ismét felbukunk, megdöbbenve és lángoló örömmel vesszük majd észre, hogy európaiságunk és magyarságunk között nincs törés. Mert a mélyben épügy keringenek az áramok, mint a magasban. Csupán azzaj a különbséggel, hogy ami a magasban csillogás és porladó, az a mélyben ösztönös és erős.

Október 4, hétfő
E. k.: Ass. Ferenc
Protost.: Ferenc
Ortod.: Hierot

Napkelte: 6 ó. 1 p.
Napny.: 17 ó. 35 p.
nappal bossza:
11 óra és 42 perc

A Déli Hirlap megjelenik mindennap a vasá napokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratianu 3. Távbeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésévl vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Távbeszélő: 17-11.

— A sajtóellenőrző szolgálat a propaganda-minisztérium hatáskörében. (București). Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök rendeletet irt ajá, amellyel a miniszterelnökség mellett működő sajtóellenőrző szolgálatot a propaganda-ügyi minisztériumba osztotta be. (SPP).

— Nyugdíjazások Timișoara-Temesvár városánál. A szolgálati korhatár elérése miatt augusztus 31-ikével a következő városi tisztviselők mentek nyugalmra: Koszó János dr. osztályfőnök, Vincze Géza irodafőnök, Taranu Petre osztályfőnök és Cartye Ilona helyettes irodafőnök.

— A HÉT MINDEN NAPJAN SZABAD A CUKRASZÜTEMÉNY FOGYASZTÁSA (București). A katonai és polgári ellátási államtájkárság megengedte, hogy október 1-től kezdve a cukraszütemény készítése és fogyasztása a hét minden napján szabad. (Rador).

— Megnyílik a timișoara-temesvári városi muzeum. A város elhatározta, hogy az átköltözés és újárendezés miatt évek óta zárt városi muzeumot legközelebb ismét megnyitja. Egvelőre hetemint egyszer és pedig szombaton délelben 12—14 óra között látogathatja a közönség a muzeumot.

— Brașov-Brașov lakosságának fehér liszttel való ellátása. (Saj. tud.) A városi közellátási hivatal közli, hogy minden brașovi-brassói lakos a 2. számú lisztjegy ellenében 10 kiló fehér lisztet vásárolhat. A lisztvásárlás ideje október 31-ig tart és a város gondoskodott róla, hogy a szükséges fehér liszt a kereskedésekben a közönség rendelkezésére álljon.

— Milyen élelmiszergyegyek érvényesek Timișoara-Temesvárott? Az október 4-én kezdődő hétre Timișoara-Temesvárott a következő élelmiszergyegyek érvényesek: kenyér: 85, 86, 87, 88, 89, 90 és 91, zsír: 4, hus: 27 és 28, cukor 2, étolaj: 1 és liszt: 2 számú jegyek.

— Aradon a lakosságnak újbjó be kell iratkoznia a kereskedőknél. (Saj. tud.) A város közellátási hivatala azokat a kereskedőket, akik a jegyekre kapható élelmiszereket és közszükségleti cikkeket árusítják, új körzetekbe osztja. A lakosságnak most újbjó be kell iratkoznia a kereskedőknél még abban az esetben ís, ha továbbra ís az eddigi helyen vásárl. A beiratkozást október 7-én lezárják és a kereskedők a jegyzékeket kötelesek október 8-án a városi közellátási hivatalnál betervejteni.

— 750 gramm lesz az októberi olajadag Timișoara-Temesvárott. Disela Pavej, timișoara-temesvári városi tanácsnok, a közellátási szolgálat vezetője, közölte, hogy a város lakossága októberben fejenként 750 gramm étolajat kap.

— Az aradi légvédelmi hivatal fellívása. Az aradi légvédelmi hivatal felhívja a közönség figyelmét arra a körülményre, hogy a kettős ablakok egyikének eltávolítására a határidő lejárt. A meghagyott ablakok üvegáblábt keskeny papírszalaggal keresztszben jobbról balra és balról jobbra át kell ragasztani. A rendelkezés végrehajtását ellenőrzik és a rendelet megszegőit bíróság elé állítják.

— Zsidók lakhely-változása. (București). A belügyminisztérium mellett működő rendőri és állambiztonsági államtájkárság közli, hogy a zsidók lakhely-változás ílleleli utazása íránt való kérelmek akár levélben, akár személvben az államtájkársághoz nyújtanódnak be. Megbizottak, vagy közbenjárók be nyújtotta kérelmeket nem veszik figyelmbe. (Rador).

— Katolikus nagygyűlés Magyarországon. A XXXI. katolikus nagygyűlést október 3-án, ma, vasárnap nyitják meg Magyarországon. Az ínnepi főpapi misét Czapik Gyula egri érsek mondja, ezt követően délelőtt díszülést tartanak a Vigadóban.

— Nyomdák figyelmébe. Timiștoron-tal-Temestorontal megye prefekturájának cenzurahivatalja felhívja a megye területén és Timișoara-Temesvárott működő nyomdákat, hogy a cenzurahivatalban — prefekturái épület, 139. ajtó — három napon belül nyilatkozatot adjanak be, amelyek a következő adatokat kell tartalmaznia: a nyomda neve, a tulajdonos családi és keresztnéve, a foglalkoztatott munkások száma, megnevezése a hatóságunk, amely a nyomdának a működési engedélyt megadta, a működési engedély keje és száma.

(*) Elveszett hétfőn este, 9—11 óra közt kettősfedeleli ezüst zsebóra a Corso-moz: ís a vasuti állomás közt. Megtájkáló jutalomért juttassa el Dr. Kovács fogorvoshoz, Timișoara I., Eugen de Savoya-utca 7. szám. Távbeszélő 28-71.

(*) Orvosi hír. Dr. Paul Dimitrescu, az aradi közórház sebészeti osztályának orvosa visszaérkezett és rendelésbészeti, gynecologiai és urológiai betegeknek Aradon, Cloșca-utca 12. szám alatt, délután fejnégyc óratól öt óráig. Távbeszélő: 24-43.

(*) Közönetnyilvánítás. Kedves rokonainknak, barátainknak és ismerősseinknek, akik felejtethetlen, drága Lilykénk temetésén részvétőkkel emlékek áidortak, utolsó útját virágokkal hintették teli, írásban és szóban sajkó fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk hálatejt, igaz köszönetet. Magyar László és özvegy Ungár Adolf-né.

— Mozik műsora. Október 3, vasárnap és október 4, hétfő: Arad: Aro: „Ibolyacsokrok” (Lilia Silvi, Irsem Dian), Corso: „A makrancos höjgy” (Lilia Silvi, Amedeo Nazzari), Forum: „Meggzótt egy leány” (Mavia Denis, Ugo Cesari, Tony D'Algy). — Timișoara - Temesvár: Apollo: „Rád bízom a feleségem” (Heinz Rühlmann, Werner Fütterer), Atlantik: „A nagy szerejem” (Zarah Leander, Viktor Stahl), Capitol: „Románc” (Marianne Hoppe, Ferdinand Marian), Corso: „Ez a villa eladó” (Amedeo Nazzari, Vera Carmi), Thalia: „Halhatatlan melódiák” (Corchita Montenegro, Gino Cervi). — Fratelia - Ujkisoda: Fratelia: „A csapda” (Iwan Petrowitsch), Roxxy: „Hatan voltak”.

— Ügyeletes gyógyszerárak. Október 3, vasárnap: Arad: Angel (Miron Cristea-tér), Omesci (Regina Maria-ut 16). Timișoara-Temesvár: Belváros: Ionescu (Mercy-utca), Gyárváros: Kigyó (Traian-tér 7), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-tér), Mehala: Chioreanu (Cloșca-utca 18). — Fratelia-Ujkisoda: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Bonomi.

SPORT

A CHINEZUL-CAMT IDÉNY-NYITÓ MÉRKÖZÉSE
A Chinezul-CAMT ma délután három-negyedhárom órai kezdettel első mérkőzését játssza a kerületi bajnokságban a Ripensia II. együttesével. A kerületi mérkőzés után a bradi-brádi Mica és a Politechnica mérkőzik a Hősök-kupájáért.

Nem tudta, hogy ilyen szép ís van a világon

Száll, száll a füstí fecske... A fecskés könyvek fogynak. Minden rendű és rangu vásárlója van a Mikszáth-kötetnek. Kell ís, hogy fogyjon, mert helyet kell adnia a könyves boltokban az újabb kötetnek.

Faluról városba sodródott ismerős asszony visz: kosarában a fecskés könyvet. Megállítom, kikérdezem.

— Nem, nem most vettem a könyvet. Elkérte egy jó ismerősöm, neki viszem. Elmeséltem neki, hogy milyen szép ís a könyv, és mert most nem veheti meg, elkérte tőlem. Szigorúan megalkudunk, a könyvet tisztán kell visszaadnia nekem, és nem tarthatja sokáig magánál, mert még én sem olvastam ki az egészet.

Magyarázanul hozzátészi:
— A szegény ember nem ér rá akár-mikort az olvasásra. Sok a házimunka őszkor. Persze, máskor ís, de most van az őszí elbeés, egy kis rendezés, készüldés a télre. Csak vasárnap jut az ember a könyvhöz, akkor ís rövid időre. Majd ha rosszabb lesz az idő, késő őszkor meg télen.

— Mit olvasott a könyvből?
— Csak a rövideket olvastam. A pá-lókat. A két deáknak vónnia kell... Gyűmörűek ezek a rövidek. Tessék elhinni, hogy ilyen szépek én még nem olvastam.

— Hallott-e már Mikszáth Kálmán-ról?
— Nem, sohasem hallottam Mikszáth-ról. De valamí méis. Néha még emlétenek egy ucát. De honnan tudtam volna, hogy író és hogy ilyen gyűmörűket ír? A falusi iskolában mást tanítanak.
— Mi hát méis az, ami megragadta a figyelmét? Miért tetszettek a rövid elbeszélések és mi hatotta meg leginkább?

— Kérem, én azt nem tudom megmondani. Csak olvastam, s mintha ott-hon lettem volna. Eltűnt életem a város, és régebbi, nyugodtabb életem jűnt elém. Tessék elhinni, hogy sirtam ís, pedig nem vagyok pityergős fajta. Egyik sebb volt a másíknál a mesék közül. Nem ís mesék azok, de olyan szépek, mint a mesék. Az ember olvas és megfeledekezik a világról. Nem tudtam, hogy ilyen szép ís van a világon... Tetszik tudni, az a pogány Filcsi, vagy hogy ís hívják, az olyan szigorú, azon már muszáj sírni... De mind-mind gyűnyörű volt. Kézről-kézre adjuk egymás közt a könyvet, de hacsak lehet, megvételjük. Ha már nekünk könyv nem jutott, legyen a gyermekeinknek.

Kívészi a könyvet a kosarából. Kedvesen a szívéhez szorítja. Megsímogatja. Elmeséli még, hogy ritkán jut könyvhöz a falusi ember. A városba kerülve ís csak a véletlen juttat kezébe könyvet. Ha az értelmiségí foglalkozásnak hullának el egyet-egyet közejök. Göre Gábor jut még leginkább a kezökbe, aztán a legolcsóbb újtság, a legolcsóbb képes lap. A nyomtatvány-nak az árát nézik. Ez a döntő szempont náluk.

Ez a beszélgetés ís meggyőz arról, hogy a könyvsorozatra mennyire szükség van. Mi mindent kell tennünk népünk szellemi színvonalának emelésére! A fecskés könyvek ís komolyan kévethetik a részüket ebből a felemelésből, ha eljárnak lefelé, a leegyszerűbb ott-honkba ís. El kell jutniok népünk legszélesebb rétegeibe, hogy közösségünk minden valamire való tagja vallhassa: Nyen szép ís van a világon!

Szálljon csak, szálljon a füstí fecske... (—)

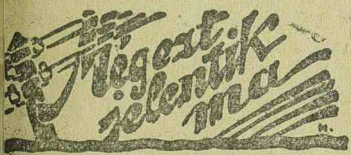
Elveszett

pénztárcám iratokkal a józsefvárosi állomásól lakásomig. Kérem a becsületes megtalálót, hogy a pénz megtartása mellett, hozza el irataimnt rendelómbe, Timișoara, IV., Mircea Voda-u. 12. szám. Dr. Braun Károly.

Fülszám

Bajza József (1804—1858)

— Római katolikus templomú bucsu Timisoara-Temesvári Gyárvárosban. A timisoarai-temesvári gyárvárosi római katolikus egyházközség október 10-én, az 17. vasárnapon, tartja az évi templomi búcsuját. Dél előtt féltíz órakor a plébániatemplomban ünnepi nagymise lesz, mely előtt német, utána pedig magyar beszédet tartanak. Délután 3 órakor ünnepi vecsernye, este fél 6 órakor magyar nyelvű rózsafüzér ájtatossággal. A búcsúval kapcsolatos vásár és szórakozás a templomtól kívül egész nap tart. Kereskedők, akik eladási helyre igényt tartanak, előjegyzés végett jelentkezzenek október 8-án, pénteken és október 9-én, szombaton délután és 6 óra között az egyházközségnek a Románi-tér 13. szám alatti irodájában. — Aradon csak jegyre adják a petróleumot. (Saj. tud.) Az aradi közellátási hivatal közlése szerint ezúttal Aradon a petróleumot csak jegyre lehet vásárolni személyenkénti adagot később fogják meghatározni. A lakosság petróleum vásárlására iratkozzék be valamely kereskedőnél, vagy benzinkutnál. — Sighisova-Segesvártól egy kiló fehér lisztet adnak fejlenként. (Saj. tud.) A városi élelmiszeri hivatal intézkedése alapján a fogyasztó közönség október 1-én az 1. számú lisztjegy ellenében fejlenként egy kiló fehér lisztet kap. Ez az intézkedés október 18-ig érvényes.

GÖRING TÁBORNAGY MAGAS JÁNOS KITÜNTETÉSE. (Berlin). Göring émet birodalmi tábornagy szeptember 9-én Abe japán ellentengernagyot, a háromhatalmi szerződés keretében alult japán bizottság vezetőjét fogadta óhadiszállásán. Az ellentengernagyot Komaczu tábornok berjini katonái és legényei, valamint Yokoj altengernagy tengerészeti attasé kísérte. Komaczu tábornok Oshima tábornok, japán nagykövet megbízásából átnyújtotta Göringnek a japán császár adományaiba Palo Vina mezevesi rendjel nagykeresztjét. (Rador).

SPANYOL TÁBORNOK ELŐLEPÉSE. (Madrid). Franco tábornok a spanyol hivatalos lapban megjelent endeleitél Yague és Monasterio hadsereg-tábornokokat hadsereg-tábornoki rangra emelte s ugyanakkor Yanuet a burgosi, Monasteriot pedig a saragossai katonai körzet parancsnokává nevezte ki. (Rador).

ÚJ FINN TENGHERÉSZTISZTEK FELÁVATÁSA. (Helsinki). A finn haditengerészeti iskola 15. tanévének záróünnepélyén, amelyen az új haditengerészeti tisztakat avatták fel, Rytty közvárosi elnök beszédében hangzott, hogy Finnország szeretné a békét, hogy építő munkát folytathasson, de előbb a háború által biztosítani kell szabadságát és függetlenségét. Ebben a harcban az új tengerésztisztekre is nagy feladatok várnak. Az ünnepélyen Mannerheim tábornagy is beszédet mondott, hangsúlyozván, hogy Finnország eddig nagy eredményeket ért el és ebben jelentős része volt a haditengerészetnek is.

VIZIREPÜLŐGÉP SZOLGÁLATOT LÉTESÍT A TÖRÖK KÖZLEKEDÉSÜGYI MINISZTERIUM. (Isztambul). Ankarából érkezett jelentés közli, hogy a török közlekedésügyi miniszterium a keleti tartományok részére vizirepülőgépek szolgálatát létesít. A vizirepülőgépek a le- és felszállásra az ott lévő tavakat fogják használni. (Rador).

SZTALIN ANGOLUL TANUL. A Stockholms Tidningen newyorki híradása szerint Sztalin angolul tanul. Tanárnője Litvinov felesége, aki született angol nő. Úgy látszik, Sztalin komolyan készül a Roosevelttel és Churchilllel való találkozára.

Saját kora a Vörösmarty Mihály után következőnek helyezi a költők rangsorába. Az élettől ejvonatkoztatott „szobai költészet”-nek, vagy másként „almanach lírá”-nak iskolát teremtő művelője. A hazafias lírában érdemeset alkot. A Nemzeti Színháznak kétszer is igazgatója, jeles szervezője. Kíméletlen és félelmetes kritikus. Több folyóirat (Auróra, Kritikai Lapok, Athenaeum, Figyelmező) nagyteljesítmény szerkesztője. A szinpadai izlés eredményes irányítója, a szinikritika megalapítója.

A heves megyei Szécsi kisközség születési helye. Szülei szerényvagyonú, evangélikus nemesek. Otthon csak a latinos műveltséget sajátítja el. Ferenciek és piaristák tanítják Gyöngyösön és Pesten. Jogot tanul. Német szóra Pozsonyba megy. Husz éves korában kiforrott felfogású, meggyőződéses liberális. Már akkor kedves témája a „zsiros magyarság”, melyet nem tud eléggé gúnyolni: „Ók, a zsirosok, azt istenlik, aki csikóhőrös kulacsról, kanocsról, galambomról énekel”. A jogi gyakorlatot otthon végzi. Alispánival megy a pozsonyi diétára. Ürvédeli oklevelet szerez, de csak az irodalomnak él, birtokrésztét bérbeadva.

Mint lírikus a tartalom és forma összhangjára törekszik. Erősen német hatás alatt van lírája. Helyzetdalaiban elképzelt érzelmeknek ad kifejezést. Beleéli magát például az apáca, a boldogtalan asszony, az özvegy állapotába és ezeket a busongó érzelmeket énekli meg. A szalonokban a Bajza-féle verseknek van sikerük. Utánzásukhoz leginkább formai érzék kell, ezért sok utánzója van ennek a lírának. Hazafias lírája (Sónajítás, A rab költő, Apotheosis, Ébresztő) lemondó: „Múltadban nincs öröm, jövődben nincs remény, hanyatló szép hazám, miattad vérzem én”. A népek Istentől kér reménysugárt. A költő leláncolt rabmadár, ajkát szabad dajra nem nyithatja. Lengyelország fia nyenyéi vért ontottak a szabadságért, és hazájuk szolgátságra kényszerített pusztaság. In 1849-ben elbukott forradalom, amelyről a politikai függetlenség megvalósulását várja és méginkább a buj-

dosás, a reménytelenség megingatja hitét a Gondviselésben. Megjósolja, hogy még verben fog uszni a világ, lesz újabb és újabb felkelés, végül is Isten ítélt uralkodók és népek fölött, és az ember újból ember lehet az igazság és béke országában (Jósjat). Költőnk a lángoló érzéseket is szigorúan csiszolt keretbe szorítja. Mígondja árt versei leadulatlenségét.

Irodalmi vitát az epigramma teóriájával kezdi. Már itt is feltűnik a kíméletlen hang, viszont Bajzaéknak igaza van. Később a lexikon-pör már a gyűlölködés lángját szítja fel. Komoly lexikon kiadása indul meg. A kiadó Döbrentei Gábot bízza meg a szerkesztéssel, amelyből az Aurora-kör tagjait a szerkesztő kihagyja. Bajzaék attól tartanak, hogy a mutató-cikk szerint elhibázott vállalkozás hosszú időre kevésbé értékes, drága kiadvánnyal terheli meg a könyvpiacot. Bajza kíméletlenül támadja Döbrentéit, akikben az ifjú tehetségek eljénységét látja és aki csakugyan sok hibát követ el a szerkesztésben. Döbrentét Dessewffy József gróf védi. Erre Bajza tartózkodás nélkül támad a grófra: Az írók köztársaságában, a tudományban nincs társadalmi rang. Itt nem születés és hivatal, csak a tudás számít. Grófi méltóságnak nem hajt térdet-fejet az irodalomban. „Hozzá hasonló silyány író silyány védőjé”-nek nyilvánítja a gróft. A pör elmergesedik. Az ellentábor sem marad adós. A lexikonnak van haszna a vitából. Végül az Aurora-kör is részt vesz a lexikon munkájában.

Az alázatossághoz szoktatott magyar életem már a társadalmi tekintély megtámadása is megdöbbenít. Még nagyobb a kínos meglepetés, amikor Bajza lapjában Toldy Ferenc megtámadja Felsőöri Pytker László egrí érseket, mert magyar nemes és magyar főpap léte nemmetül ir bibliai verseket és mert maga Kazinczy fordítja le ezeket a német verseket magyarra „A szent hajdan gyöngy” címmel. „Ezek a fiatalok — írja a támadásra Kazinczy — össze akarnának tiporni mindent, ami az ő értejműre nem tér”. A papi méltóság porbarántásának

ISKOLÁINK KAPUNYITÁSA

Tanév kezdete a timisoarai-temesvári római katolikus tanonciskolában

Timisoara-Temesvár. Pénteken délután nyit meg ünnepélyes keretek között a helybeli római katolikus magyar tanonciskola, mely a gyárvárosi római katolikus otthonban jutott új helyiséghez. Az inasiskola, amely öt esztendő óta áll fenn, a mostani tanévtől kezdve — mint minden más tanonciskola is — három osztályosból négy osztályos intézette vált. Az új tanév összesen 93 inas iratkozott be eddig, bizonyos azonban, hogy október végeig — ameddig utólagosan még be lehet iratkozni, — ez a szám növekedni fog.

A megnyitáson jelen volt Rieser Vilmos igazgató, a tíz tagú tanári kar,

Fodor József dr. és több vendég. Közös ima és Rieser Vilmos igazgató megnyitó szavai után Haubenrich Károly szalvatoriánus atya, az iskola hittanára, intézet beszédet a tanulókhöz. Beszéjt az iskola feladatairól, amelyek nemcsak abban állanak, hogy a műhely gyakorlati oktatását emeleti tudással kiegészítsék, hanem abban is, hogy az inasok lelki nevelésben részesüljenek és kulturált iparosokká váljanak. Rieser Vilmos igazgató ismertette az új órarendet, majd az ünnepély a tanulók karénekével, melyet Szily Miklós tanár vezényelt, véget ért.

Gyermekeknek magyar népmesét!
VITA ZSIGMOND magyar népmese gyűjteménye

A VAK KIRÁLY

Ára 200 lej

Arusítja: Aiud-Nagynyeden: Bethlen-szövetkezet.
Aradon: Havi Szemle szerkesztősége.

nézik az elvi harcot. Feledik az ifjak, hogy Pytker patriárka, érsek, főispán, mellén csillagot visel. „Szemtejen vad-ság ez” — írja Kazinczy. A liberális közhangulat azonban a bálványdöntőknek kedvez. Bajza küjőnben is az önmagában bizakodó ifjú tipusa. A kor jelszava: nincs többé tekintély. Példátlan a hasadék e korban — írja Székfi Gyula a Három Nemzedékben. A fiatalok lenézik a magyar törekvéseket, szakítanak a multtal. Tiszteletlenül ir Bajza például Kulcsár Istvánról „hasa és gravitása” miatt, pedig Kulcsár István valóban az irodalom önzetlen napszámosa. „Sajnálom őt, a szegény, silyány, silyány buzgalmut” — írja róla. 25 éves korában: urja azokat a fiatalokat, akik körülötte fölfelé kapaszkodnának. Bajza József kétségkívül újító. Kazinczyval ellentétben liberális újító, ezért az ésnnek és az egyéni, azaz a saját egyéni szabadságnak a kíméletlen érvényesítője. A legképzeltető nagyobb ellentét — írja a Három Nemzedék — két egyéniség között, mint a romantikus Kölcsey és a liberális Bajza között. A költészetben rokonok, de a társadalmi és politikai megújulási törekvésekben nem. A mult tisztelete hiányzik a liberális ifjúságból. El akarják tohát takarítani az utóból a régit. Azt hiszik, hogy az ész ereje elég a nemzet könnyű, sima átalaktásához.

Bajza József tekintélyét megőrizve a vitákban, később történeti tanulmányokkal foglalkozik. Már ebből szedi szót Horvát Istvánt az öregek közül. Gyermekeket — írja a huszonkilenc éves Bajza róla — gyermeki képelet Jómaga az emberi ész mindenhatóságában nisz a liberális tanítások szerint, hogy a történetből a jövő fejlődés útjait pontosan meg lehet látni. Kossuth politikájához csatlakozik. Szerkesztője Kossuth „Hirlap”-jának, a liberális és köztársasági eszmék élceszüli és jótőttu harcossa. Csaldónia és szenvednie kell neki is azért, hogy a tányleges érvizszo-nyok elhanyagolásával a nemzet az 1849-i összeomlásba sodródik. Egész jellekvilága összeroppan. Nem annyira bujdosása és az osztrák rendórállam zaklatásai, mint inkább az erőszakolt forradalmi eszmék megvalósításának a csődje lasztják az örületbe.

Emlékezetének táblája — mondja Toldy Ferenc a róla mondott emlékbeszédében, — pusztá volt, rajta csak egy kép a multból, Kisfaludy Károlyé maradt meg, akinek neve, ha csajádtagjai kimondták, velőkgig ható zokogásra fakasztotta. A nagy, félelmetes és kérelhetetlen vitázó szelid, kis beteg gyermekként hal meg. Sorsa intő tanulság bármely nemzedéknek, hogy a nemzeti fejlődésen elvi erőszakolás nem segít, hogy a jövőt csak a mult alapjaira lehet fölépíteni. (—)

Piros gyöngy

ERDELYI JÓZSEF verse

A gyöngyvirágok hófehér gyöngyből piros korallt érlelt a napsugár.
A föld keblére vágyik a piros gyöngy,
a barna föld meg fehér hóra vár.

Szeptember vége. Vége van a nyárnak,
sárga levéllel, küszöbön az ősz. —
Nem olvasom szálanként: halántékom
s tarkóm felett hajam már tiszta ősz.

Dér esik már a fejem tetején is, —
A hóharmajból lesz-e tiszta hó?!
Érek aggkort, szép hosszú vénséget?!
Tudja az Isten, a mindenható.

Nem siratom az elmúlt ifjúságot.
Élni szeretnék, haltnak, öregem.
Legyen boldog az ifjúság, megáldom, —
köztük az én egyetlen gyermekem...

Koszorút nekem, arany levelekből,
ősz virágok, kék, arany boglyok
üszíték fomet: az élet királya,
az örök élet részese vagyok.

Rádión

OKTOBER 4, HÉTFŐ

București: 6.55—8 Hírek, reggeli hangverseny. 12.45 Hírek. 13. Bajtársi óra. 13.50 Hírek németül. 14 Hírek. 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató műsora. 15.30 Könnyű zene. 15.40 Katonák üzennek. 16.40 Hírek oroszul. 17 Zenekari játék énekszámokkal. 18 Diákélet. 19 Hírek németül. 19.15 Kis szimfonikus zenedarabok. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 20 Zenekar. 20.30 Előadás. 20.50 Színházi közvetítés. 22 Hírek, sport. 22.15 Közlemények. 22.20 Szórakoztató zene.

Budapest I.: (Románia: idő szerint). 7.25 Torna, zene, hírek, zene. 9 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül. 9.30 Rádióiskola. 11 Hírek. 11.15 Zenekar. 12.15 Zongora. 12.40 Előadás. 13.10 Hangszerek. 13.40 Hírek. 15 Szalón ötös. 15.30 Hírek. 16 Táncczene. 17.15 Hangszerek. 17.45 Hírek. 18.15 Zenekar. 18.45 Ilyés Gyula előadása Petőfiről. 19.10 Cigányzene. 19.50 Hírek. 20 Előadás. 20.15 Zenekar. 21.30 A rákbetegség. 22 Nóták. 22.40 Hírek. 23.40 Hangszerek. 24.10 Könnyű zene. 24.45 Hírek.

Apróhirdetések

ELADÓ 12/24 HP. Hart-paar traktor, elsőrendű állapotban, Merkovic Géza, Timișoara IV., Fröbl-u. 46. (7806)

SZAXONET-motorkerékpár, jó állapotban lévő, kijűnő gumikkal, eladó. Timișoara II., Frații Constantin-utca 2. szám. (7805)

FIATAL bejárónő ajánlkozok félnapra. Timișoara IV., Pop de Basesi-utca 3. (7807)

SZÜRKE női bunda és 42-es férfi csizma eladó. Megtekinthető: 3—4-ig, Timișoara II., Alea Oct. Goga 30. (7808)

KERESÜNK helyi ügynököket tőzsdék és vegyeskereskedések látogatására, jutalékra. Ajánlatokat „Mercurius” jellegére a timișoara kiadóba kérünk. (7827)

ELADÓ kabátzövet, zakkóöltöny, angorabluz, valamint vitrintárgyak és egyéb apróságok. Timișoara II., Titu Maiorescu-utca 9., I. (7794)

KERESÜNK egy vagy kétszobás lakást a Józsefvárosban, vagy közvetlen környékén. Családdal élünk. Cimeket a timișoara Szeszgyár portájához kérem, Imre névre. (7795)

MŰVELT leányt, vagy asszonyt, 6 éves fiú mellé, délutáni órákra keresek. Jelentkezni lehet 8—11-ig és délután 2—5-ig, Timișoara II., Coronini-tér 2. sz., I. em. 4. Ugyanott nagyon jó állapotban lévő 26-os gyermekbakancs eladó. (7797)

KIHORDÓ kocsist azonnal felfogadunk. Komoly, 50 éven felüli, vagy katonaságtól felmentett fiatalabb egyének jelentkezzenek. Havi kereset 18.000 lej. Timișoara III., Ion Vasiu-utca 4. szám, „Hercules”. (7797)

BOY-FIUKAT azonnali alkalmazásra felvesszünk „Agentura Acom”, Timișoara I., Lovovici-utca 5. sz., (7798)

ÖREGEBB ur bizalmi állás keres. Ajánlatokat „Feltétlen megbízható” jellegére a timișoara kiadóba kér. (7799)

HÁROMSZOBÁS konyhás magánház, a II. kerületi szőlőkben, azonnalra kiadó. Megbízott „Acom-boy”, Timișoara I., Lovovici-utca 5. sz., távbeszélő 52-60. (7800)

KÉT művelő kiszolgáló kisasszony több évi gyakorlattal, állás keres cukrászdába, vagy csmegeüzletbe. Szíves megkereséseket kérnek: Timișoara II., Badea Cârțan-tér 4. Dobro. (7802)

ORVOSI tászkát veszek. Ajánlatokat „Jó állapotban” jellegére a timișoara kiadóba kérek. (7803)

Timișoara Temesvári **CORSO-MOZI** Előadások 3, 5, 7, 9-kor Távbeszélő 38-95
AMEDEO NAZZARI és VERA CARMİ: a remek ember per
Ez a villa eladó (Csavargók klubja)
főszerepeiben. MA UTOLJARA!

Pályázati hirdetés

A socodor-i — székvárosi római katolikus egyházközség elnöksége ezúton pályázatot hirdet egytanerős, osztatlan elemi iskolájához. Csak férfi tanerők pályázhatnak. Nyugdíjas tanerők is benyújthatják pályázatukat. Fizetés állami táblázat szerint, vagy meg egyezés alapján. A pályázatok okt. 10-ig Parohia rom. cat., Socodor. Jud. Arad küldendők meg.

ZONGORÁT, vagy pianót keresek bérbe. Ajánlatokat „Zeneértő” jellegére a timișoara kiadóba kérek. (7809)

HASZNÁLT konyha-beendezés olesón eladó. Timișoara III., Aurelianus-u. 4. szám. (7810)

ELADÓ: 43-as tisztai csizma, fekete gyapjúkiszűtt, valódi szőrmével díszítve Mayer, Timișoara III., Odobescu-utca 31 szám. (7811)

ELADÓ 44-es tisztai csizma, keveset használt, férfikerékpár, háromnegyedes hegedű, szoba-asztal, 2 darab függönytartó, mosógépnő és dézsa. Megtekinthető: Timișoara III., Axente Sever-tér 11. szám, délután 2—7-ig. (7824)

FÉRFI kerékpár. Puch-gyártmányu. eladó. Megtekinthető 9—5 óra közt. Timișoara III., Romulus-utca 17., 4. ajtó. (7826)

FELFOGADOK mosónőt két személyhez. Timișoara V., Horia-utca 48. (7839)

SÖTÉTKEK férfiöltöny és átmenetika-bát, ugyszintén fekete női ruha és kabát, kifogástalan állapotban lévő, eladó. Cim a timișoara kiadóban. (7840)

ELADÓ jénai gyártmányu ultraviolet besugárzó készülék 16 elektróddal és kezelési utasítással Timișoara, I. Cernauti utca 16. (7843)

JOBBS kisasszonyt felfogadunk vendéglőbe kiszolgálónak. Timișoara II., Stefan cel Mare-utca 10. szám. (7845)

Felfogadunk bejáró (esetleg ottlakó) **mindenest** két személy mellé. Timișoara III., Virgil Onitu-utca 5 a. II. em. 11.

JÓ MUNKAEŐ a délutáni órákra órákonnyelést vagy egyéb irodai munkát vállal. Cim a timișoara kiadóban. (7812)

SZAKÁCSNŐT, esetleg bejárót is, jó bizonyítvánnyal rendelkezőt, felfogadunk. Német. Timișoara II., Prota Draghici-sor 4, Neptun mellett. (7813)

REKAMIET, jó állapotban levőt, megvételre keresek. Cimeket ármegjelöléssel „Vásár” jellegére a timișoara kiadóba kérek. (5333)

Timișoara Temesvári **CORSO-MOZI** Előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95
HETFŐN MUTATJUK BE A RENKIVÜLI ÉRDEKESSEGU:
Vörös bilincsek (Odessa lángokban)

című új román nyelvű, helyi felvételű filmünket: CECILIA MARIA tüneményes hangú énekesnő. TIMICA bucaresti színművész és CARLO NINCHI a főszerepekben. Szövegíró: N. CHIRITESCU nemzeti színház igazgatója

EGYEDÜLÁLLÓ uriember keres házvezetőnőt. Ajánlatokat „Házjasszony” jellegére a timișoara kiadóba kér. (7828)

ELADÓK a következő butoradarakok: 4 meg 1 Superrádió (Kapsch) két szekrény, egy éjjeliszekrény és nagy asztal. Nefta, Timișoara I., Gheorghe Lazar-u. 16. szám. (7829)

KERESÜNK megbízható, idősebb asszonyt, mint családtagot. Bővebbet: Timișoara I., Löffler-ház 1/b., házmesternél. (7830)

A **irodai cukorgyár** keres azonnali beépésre
4 villanyszerelőt
Jelentkezés a gyár irodájában vagy telefonon 20-44 szám alatt

DAMASZT párnahuzatok, valamint 10—15 éves lánynak való cipők eladók. Timișoara II., Titu Maiorescu-utca 18., 8. ajtó. (7831)

HÁZASPAR keres különbejáratu butorozott szobát, fürdőszoba-használattal. Cimeket „Házaspár” jellegére a timișoara kiadóba kér. (7833)

KIFUTÓFIUT felfogad „Technika” rádióüzlet, Timișoara I., Mărășesti-utca 1. szám. Riviera virágüzlet mellett. (7834)

TISZTVEISELŐNŐ felső kereskedelmi iskolai képzettséggel, állást keres. Ismeri a könyvelést, beszél románul, németül és magyarul. Cim a timișoara kiadóban. (7835)

ELEGÁNS szürke, egész új női átmeneti kabát eladó. Megtekinthető hétköznapokon fél 8—5 között. Timișoara IV., Carol-körú 14. szám, II. em., 14. ajtó. (Potichen cukrászda felett). (7836)

ALPAKKA nagykanalakat vennék. Timișoara II., Ecolor dela Tisa-ut 63 sz. I em. 5. (7842)

Timișoara Temesvári **CORSO-MOZI** Előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95
HETFŐN MUTATJUK BE A RENKIVÜLI ÉRDEKESSEGU:
Vörös bilincsek (Odessa lángokban)

KORSZEKŰ, diófából készült háloszoba, konyha berendezés, 6-német ebédlő, nagy iratszékény, jutányosan eladók. Timișoara V., Torontalujui-ut 13. szám. (7814)

SÖTÉTKEK, mély gyermekkosci, kifogástalan állapotban lévő, eladó. Timișoara III., Crucii-tér 7. szám. (7815)

NŐI fekete kabát selyembéléssel, valamint egy pár 35-ös számú barna bakancs eladó. Csak délután. Timișoara III., Wilhelm Mühle-u. 13., 2. ajtó. (7818)

RÁDIÓT, 4 plus 5 jámpást, megvételre keresek. Ajánlatokat „Rádió” jellegére a timișoara kiadóba kérek (7816)

ÁTMENETI kabát 10—12 éves kislánynak, valamint 35-ös gumicsizma eladó. Timișoara III., Motilor-u. 4. sz. (7817)

KARCSU női alakra való kifogástalan szövet- és selymruhákat, valamint egy nagy bőrt akatátska eladó. Timișoara I. Regina Maria körút 8., III. em. 8—14 között. (7818)

KIVALÓ ebéd-ellátás uriházban és házon kívül kapható. Felvilágosítást ad Deutsch-né, Timișoara 27—52 távbeszélő szám alatt. Ugyanott evőszék és kettős ablakra függönnyt vesznek. (7727)

Eladó: rozsdabarna, finom női kosztium, egy katonabluz és 3 drb. festmény. Timișoara, III. Virgil Onitu-utca. 5/a., II. em., 11.

ÜGYES kézeleányt és tanuló, vagy kifizetőleányt keresek. Jelentkezni Mode „Eily” kalapszalomban, Timișoara II., Mărășal Joffre-utcában (7720)

REZAGY sodronybetéttel, felöltő, sötét színű férfiruha. régi művi íróasztal és hencser eladó Timișoara II., P. Tegle utca 1. szám. 3. ajtó. (5334)

TRICO-RECORD kézi kötőgép eladó, Timișoara, II., Gheorghe Asachi-utca, 1. (7700)

VESZÉK 6 drb. használt tenisz-labdát és kis sulykot. Cimeket ármegjelöléssel a timișoara kiadóba kérek „Labda” jellegére. (7711)

GÉPIRÓNÓ több évi gyakorlattal bír, a lást keres. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegére a timișoara kiadóba kér. (7750)

ELVESZETT október 1-én, 12—1 óra között világos drapszínű, női tavaszikabát az Unirii-térről a Gheorghe Lazar utcáig. Kérem a becsület megtaglalt, 5.000 lej jutalomé szíveskedjék lakásomra hozni, Timișoara, I. Gheorghe Lazar-utca, 4 szám, III. emelet. (7837)

VESZÉK háromnegyedes bőrkabát magas alakra. Gál-cinkografia. Timișoara I., Unirii-tér 8. szám. (7819)

HOSSZUHAJÓS Singer-varrógép, jó állapotban lévő eladó Timișoara I., Mezey-utca 7. szám, 6. ajtó. (7820)

TÖLMEENŐ fűszerüzlet, azonnal eladó Timișoara V., Crișan-u. 10. (7821)

KÖNNYŰ iroda; munkára, művelő, fiatal nőt alkalmazunk. Timișoara II., Wilhelm Mühle-utca 12. szám, 2 ajtó. (7822)

Kisebb bérház

7 lakóval, üzlethelyiséggel, sürgősen eladó. Bővebbet: Timișoara, II. Neuticea-utca. 4. (7823)

VESZÉK jó állapotban lévő 170—180 m. hevedert, 30—35 cm. széleset, valamint egy föld-daráló (kolergangon) géla gyártásához. Hohn Mihály, Bileteglagyár. (7825)

KORREPETITOR operaszerepekre hangversenyre, sikerrel előkészít. Timișoara III., Iosif Gal-u. 5. II. em. (7408)

NAGY vaskályha két ágy, szekrény, cipromfák gyümölcses, jutányos áron eladók. Timișoara III., Eneas-u. 89 sz. (7789)

VOLT liceumi tanár (tantárgyai: latin, német, francia, szerb nyelv), elfogad oktatásra liceumi alsóbb osztály tanulókat. Sze b nyelvből felőntjeket oktat. Timișoara I., Mărășesti-u. szám, 2. (7787)

A „CHARITAS” önszevelyző-e ylet

felkéri az I., II., IV., V., kerület- és Ronac-Ronac-beli tagjait, akik eddig a pénzbeszedőnek fizették járulékaikat, hogy az alagszabályok 5. és 7. pontjában foglalt rendelkezés alapján járulékaikat ezental az egyike pénztárába, (Timișoara, I. Regina Maria körút, 14. szám), fizessék.
Az elnökség.

ÜZLETHELYISÉGET bérelnék a timișoara Mária szobortól Preyer-utca felé utvonalon. Chodora, Timișoara IV., Carol-körú 20. (7788)

HEVERŐ (recamier) fényezett, diófából készült, kárpitozással együtt, nagyon szép, eladó. Timișoara II., Ispirescu-utca 21. sarok. (7789)

JÓÁLLAPOTBAN lévő gyermekágy eladó. Megtekinthető délután fél 2—6-ig Timișoara II., Soarelui-utca 1. (7790)

FELTÉTLENŰL megbízható, komoly nőt keresek két kislány mellé, nappalra. Jelentkezni 11—5 óra között. Cim a timișoara kiadóban. (7791)

HADMENTES, több nyelvet beszélő etnika; román kereskedő, utazó-képviselet vállal, a kereskedelem bármely ágában, az ökirályságban is. Ajánlatokat „1943 október” jellegére a timișoara kiadóba kér. (7792)

LÓTRÁGYA, nagyobb mennyiségben kapható a timișoara Mentőársulatnál. (5335)